

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

**SAŽETA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA ZA RAZDOBLJE
TIJEKOM GODINE KOJE JE ZAVRŠILO 30. RUJNA 2021.**

(nerevidirana)

sukladno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 34

Sarajevo, 27. listopada 2021. godine

KAZALO

Stranica

Odgovornost za financijsko izvještavanje	1
Izvješće o dobiti ili gubitku	2
Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti	3
Izvješće o financijskom položaju	4
Izvješće o promjenama u kapitalu	5
Izvješće o novčanim tokovima	7
Odabrane bilješke uz sažeta financijska izvješća	9-44

1	Osnovne informacije
2	Osnova za pripremu
3	Aranžman valutnog odbora
4	Klasificiranje i mjerenje fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza
5	Upravljanje financijskim rizicima
6	Neto kamatni prihodi
7	Neto prihodi od naknada i provizija
8	Neto realizirani dobitci od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
9	Neto (gubitci) od tečajnih razlika
10	Ostali rashodi / prihodi
11	Troškovi osoblja
12	Administrativni i ostali operativni troškovi
13	Neto (povećanje) rezerviranja za očekivane kreditne gubitke
14	Neto (gubitak) / dobit za razdoblje
15	Gotovina u stranim valutama
16	Depoziti kod inozemnih banaka
17	Dužnički instrumenti
18	Monetarno zlato
19	Posebna prava vučenja u MMF-u
20	Ostala imovina
21	Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina
22	Novčanice i kovanice u optjecaju
23	Depoziti banaka
24	Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija
25	Rezerviranja
26	Preuzete i potencijalne obveze
27	Ostale obveze
28	Kapital
29	Novac i novčani ekvivalenti
30	Transakcije sa povezanim osobama
31	Izvanbilančne stavke
32	Članstvo Bosne i Hercegovine u Međunarodnom monetarnom fondu
33	Događaji poslije datuma izvještavanja

ODGOVORNOST ZA FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Uprava Centralne banke Bosne i Hercegovine je odgovorna za ova sažeta finansijska izvješća, koja su pripremljena sukladno Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Međunarodnom računovodstvenom standardu 34: „Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine“.

Uprava je odgovorna za dosljednu primjenu odabranih računovodstvenih politika, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena i za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvješća. Uprava ima opću odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni i za sprovođenje takvih internih kontrola koje omogućavaju očuvanje imovine Centralne banke Bosne i Hercegovine te sprječavanje i otkrivanje prijevара i drugih nepravilnosti.

Upravno vijeće je odgovorno za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Centralne banke Bosne i Hercegovine koje izvršava i preko Revizorskog komiteta formiranog kao pomoćnog tijela Upravnog vijeća. Sažeta finansijska izvješća se podnose Predsjedništvu Bosne i Hercegovine nakon njihovog odobrenja od strane Upravnog vijeća.

Ova nerevidirana sažeta finansijska izvješća prezentiraju istinito i vjerno, u svim značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne banke Bosne i Hercegovine te rezultate njezina poslovanja i novčanih tokova na dan i za razdoblja prezentirana u ovim sažetim finansijskim izvješćima.

Priložena nerevidirana sažeta finansijska izvješća na stranicama od 2 do 44 odobrena su od strane Upravnog vijeća 27. listopada 2021. godine.

dr. Senad Softić
Predsjedatelj Upravnog vijeća
Guverner

mr. Vesna Pačuka
Rukovoditelj Odjela za računovodstvo i financije

IZVJEŠĆE O DOBITI ILI GUBITKU (NEREVIDIRANO)

U tisućama KM	Bilješka	Za razdoblje			
		1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Kamatni prihodi		14.762	12.902	40.627	39.142
Kamatni rashodi		(11.497)	(8.357)	(31.116)	(23.028)
NETO KAMATNI PRIHODI	6	3.265	4.545	9.511	16.114
Prihodi od naknada i provizija		5.498	4.570	15.258	13.500
Rashodi od naknada i provizija		(203)	(176)	(586)	(517)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	7	5.295	4.394	14.672	12.983
Neto realizirani dobitci od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	8	529	-	2.552	1.578
Neto (gubitci) od tečajnih razlika	9	(1.204)	(174)	(624)	(230)
Ostali rashodi / prihodi	10	(32)	92	1.292	228
OPERATIVNI PRIHODI		7.853	8.857	27.403	30.673
Troškovi osoblja	11	(4.869)	(4.819)	(14.323)	(14.036)
Administrativni i ostali operativni troškovi	12	(2.726)	(2.204)	(7.556)	(6.414)
Troškovi amortizacije	21	(619)	(641)	(1.863)	(1.914)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(8.214)	(7.664)	(23.742)	(22.364)
FINANCIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE		(361)	1.193	3.661	8.309
Neto (povećanje) rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	13	(217)	(151)	(187)	(418)
NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA RAZDOBLJE	14	(578)	1.042	3.474	7.891

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (NEREVIDIRANO)

U tisućama KM	Bilješka	Za razdoblje			
		1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA RAZDOBLJE		(578)	1.042	3.474	7.891
Ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit					
<i>Stavke koje su ili koje se mogu naknadno prenijeti u dobit ili gubitak:</i>					
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit					
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom razdoblja	17	(8.553)	18.882	(101.556)	74.637
Neto promjena u rezerviranjima za očekivane kreditne gubitke priznana u dobit ili gubitak tijekom razdoblja	5.1.1.	65	48	203	289
Reklasificiranje u dobit ili gubitak od prodaje dužničkih instrumenata	8	(529)	-	(2.552)	(1.578)
		(9.017)	18.930	(103.905)	73.348
Monetarno zlato					
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom razdoblja	18	4.502	4.416	(6.758)	48.019
		4.502	4.416	(6.758)	48.019
Ukupno ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit		(4.515)	23.346	(110.663)	121.367
UKUPNO SVEOBUHVAATNI (GUBITAK) / DOBIT ZA RAZDOBLJE		(5.093)	24.388	(107.189)	129.258

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOM POLOŽAJU (NEREVIDIRANO)

U tisućama KM	Bilješka	30. rujna 2021.	Na dan 31. prosinca 2020.
IMOVINA			
Gotovina u stranim valutama	15	443.640	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	16	3.617.064	3.832.072
Dužnički instrumenti	17	11.065.243	9.601.315
Monetarno zlato	18	284.803	291.561
Posebna prava vučenja u MMF-u	19, 32	4.355	879
Ostala imovina	20	17.469	12.671
Nekretnine i oprema	21	47.351	48.560
Nematerijalna imovina	21	996	1.234
Ostala ulaganja		27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		15.508.734	13.958.307
OBVEZE I KAPITAL			
OBVEZE			
Novčanice i kovanice u optjecaju	22	6.814.866	6.172.457
Depoziti banaka	23	6.346.903	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	24	1.466.113	897.044
Rezerviranja	25	1.321	1.414
Ostale obveze	27	4.389	3.919
Ukupno obveze		14.633.592	12.975.976
KAPITAL			
Početni kapital		25.000	25.000
Pričuve		846.668	957.331
Neto dobit za razdoblje		3.474	-
Ukupno kapital	28	875.142	982.331
UKUPNO OBVEZE I KAPITAL		15.508.734	13.958.307

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU (NEREVIDIRANO)

U tisućama KM

	Početni kapital	Generalne pričuve (zadržana dobit)	Ostale pričuve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno pričuve	Neto dobit za razdoblje	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. siječnja 2021. godine	25.000	545.203	31.300	291.527	1.598	87.703	957.331	-	982.331
Ukupno sveobuhvatni gubitak za razdoblje	-	-	-	(104.039)	134	(6.758)	(110.663)	3.474	(107.189)
Neto dobit za razdoblje	-	-	-	-	-	-	-	3.474	3.474
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	-	(104.039)	134	(6.758)	(110.663)	-	(110.663)
<i>Neto nerealizirane negativne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>	-	-	-	(101.556)	-	-	(101.556)	-	(101.556)
<i>Neto realizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	(2.483)	-	-	(2.483)	-	(2.483)
<i>Neto povećanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	203	-	203	-	203
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>	-	-	-	-	(69)	-	(69)	-	(69)
<i>Neto nerealizirane negativne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>	-	-	-	-	-	(6.758)	(6.758)	-	(6.758)
Stanje na dan 30. rujna 2021. godine	25.000	545.203	31.300	187.488	1.732	80.945	846.668	3.474	875.142

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU (NEREVIDIRANO) (NASTAVAK)

U tisućama KM

	Početni kapital	Generalne pričuve (zadržana dobit)	Ostale pričuve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno pričuve	Neto dobit za razdoblje	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. siječnja 2020. godine	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	-	856.541
Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje	-	-	-	73.118	230	48.019	121.367	7.891	129.258
Neto dobit za razdoblje	-	-	-	-	-	-	-	7.891	7.891
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	73.118	230	48.019	121.367	-	121.367
Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata	-	-	-	74.637	-	-	74.637	-	74.637
Neto realizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak	-	-	-	(1.519)	-	-	(1.519)	-	(1.519)
Neto povećanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak	-	-	-	-	289	-	289	-	289
Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente	-	-	-	-	(59)	-	(59)	-	(59)
Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata	-	-	-	-	-	48.019	48.019	-	48.019
Stanje na dan 30. rujna 2020. godine	25.000	537.295	31.300	284.491	1.573	98.249	952.908	7.891	985.799

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA (NEREVIDIRANO)

		Za razdoblje	
	Bilješka	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
U tisućama KM			
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI			
Neto dobit za razdoblje		3.474	7.891
Prilagođeno za:			
Kamatne prihode	6	(40.627)	(39.142)
Kamatne rashode	6	31.116	23.028
Neto povećanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	13	187	418
Neto realizirane (dobitke) od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	8	(2.552)	(1.578)
Neto gubitke od tečajnih razlika	9	624	230
Prihode od donacija	10	(2)	(50)
Neto povećanje u rezerviranjima		5	4
(Dobitak) od otuđenja nekretnina i opreme		(8)	-
Prihod od dividende priznan u dobit ili gubitak		(1.297)	-
Amortizaciju		1.863	1.914
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obvezama		(7.217)	(7.285)
Promjene na poslovnoj imovini i obvezama			
Smanjenje oročenih depozita kod inozemnih banaka		538.448	211.404
(Povećanje) dužničkih instrumenata		(1.565.484)	(387.548)
(Povećanje) ostale imovine		(4.436)	(1.605)
Povećanje novčanica i kovanica u optjecaju	22	642.409	833.075
Povećanje / (smanjenje) depozita banaka		447.934	(427.684)
Povećanje depozita Vlade i ostalih javnih institucija		569.069	215.187
Povećanje / (smanjenje) ostalih obveza		435	(103)
Isplate po osnovi rezerviranja		(98)	(78)
Naplaćena kamata		38.454	37.997
Plaćena kamata		(30.235)	(22.271)
Neto novac od operativnih aktivnosti		629.279	451.089
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Priljevi od prodaje nekretnina i opreme		8	-
Kupnje nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		(416)	(1.655)
Primljena dividenda		1.297	-
Neto novac od investicijskih aktivnosti		889	(1.655)

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA (NEREVIDIRANO) (NASTAVAK)

U tisućama KM	Bilješka	Za razdoblje	
		1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Efekti promjena u ispravci vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na novac i novčane ekvivalente		(60)	(132)
Efekti tečajnih promjena na novac i novčane ekvivalente		(587)	(275)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		629.521	449.027
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja		2.909.688	2.498.972
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	29	3.539.209	2.947.999

Odabrane bilješke na stranicama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvješća.

ODABRANE BILJEŠKE UZ SAŽETA FINANSIJSKA IZVJEŠĆA ZA RAZDOBLJE TIJEKOM GODINE KOJE JE ZAVRŠILO 30. RUJNA 2021. (NEREVIDIRANE)**1. OSNOVNE INFORMACIJE**

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“) je vrhovna monetarna vlast države Bosne i Hercegovine („BiH“). Njezin status je definiran Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Zakon o Centralnoj banci“), koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine 20. lipnja 1997. godine, sukladno Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.

Centralna banka je počela sa radom 11. kolovoza 1997. godine.

Sjedište Centralnog ureda Centralne banke je u Sarajevu, adresa Maršala Tita broj 25.

Osnovni cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute tako što izdaje domaću valutu sukladno pravilu valutnog odbora. Pravilo valutnog odbora, definirano Zakonom o Centralnoj banci, podrazumijeva da se domaća valuta izdaje samo uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim pričuvama. Pored toga, Centralna banka ima obvezu da, na zahtjev, bez ograničenja kupuje i prodaje konvertibilnu marku (KM) za euro (EUR) po službenom deviznom tečaju u iznosu 1,95583 KM = 1 EUR, koji je određen Zakonom o Centralnoj banci.

Garantirana konvertibilnost domaće valute i potpuno pokriće domaće valute konvertibilnim deviznim pričuvama po aranžmanu valutnog odbora su primarni ciljevi Centralne banke. Osiguranje ostvarivanja ovih ciljeva čini da Centralna banka po svojoj funkciji nije profitna institucija.

Stoga se ostvarena dobit Centralne banke za određeno razdoblje ne koristi kao mjera uspješnosti poslovanja Centralne banke. Sve aktivnosti i operacije Centralne banke se poduzimaju kako bi se ostvarili zakonski postavljeni ciljevi i zadaci odnosno očuvala stabilnost domaće valute sukladno pravilu valutnog odbora. Uspješnost ostvarenja navedenih ciljeva se iskazuje kroz iznos neto strane aktive kao pokazatelja stabilnosti domaće valute.

U okviru svojih ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je potpuno neovisna od entiteta, javnih agencija i bilo kojih drugih organa u izvršavanju svojih ciljeva i zadataka.

Ključno rukovodstvo Centralne banke čine dva tijela: Upravno vijeće i Uprava.

Članove ključnog rukovodstva Centralne banke čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedatelj
dr. Radomir Božić	član
mr. Šerif Isović	član
dr. Dragan Kulina	član
dr. Danijela Martinović	član

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nije imenovalo novi saziv Upravnog vijeća do 10. kolovoza 2021. godine. Nesmetano i kontinuirano izvršavanje zakonske uloge, osnovnih zadataka i funkcija Centralne banke sukladno Zakonu o Centralnoj banci i njenim važećim aktima je jedinstven stav postojećeg Upravnog vijeća do imenovanja novog saziva Upravnog vijeća od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Željko Marić	viceguverner (od 16. kolovoza 2021. godine)
dr. Milica Lakić	viceguverner (do 10. kolovoza 2021. godine)

Članove Revizorskog komiteta Centralne banke su, zaključno sa 31. kolovozom 2021. godine, činili:

Revizorski komitet

dr. Mila Gadžić	predsjedateljka
dr. Elvir Čizmić	član
Radomir Repija	član

2. OSNOVA ZA PRIPREMU**2.1. Izjava o usklađenosti**

Ova sažeta finansijska izvješća pripremljena su sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 34 („MRS 34“): „Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine“ objavljenom od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“). Sažeta finansijska izvješća ne uključuju sve informacije koje se zahtijevaju kao dio cjelovitog seta finansijskih izvješća pripremljenih sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) te se trebaju čitati zajedno sa posljednjim revidiranim finansijskim izvješćima Centralne banke za godinu koja je završila 31. prosinca 2020. („godišnja finansijska izvješća“).

Odabrane bilješke koje su dane uz ova sažeta finansijska izvješća pojašnjavaju događaje i transakcije značajne za razumijevanje promjena u finansijskom položaju i uspješnosti Centralne banke u odnosu na posljednja godišnja finansijska izvješća.

Ova sažeta finansijska izvješća su pripremljena na osnovi pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja. Nastavak otežanih okolnosti u poslovanju Centralne banke, uzrokovanih globalnom pandemijom COVID-19, nije utjecao na adekvatnost pretpostavke. Više informacija o okolnostima u kojima je Centralna banka obavljala svoje operacije u izvještajnom razdoblju je objavljeno u bilješci 2.7.

Rezultati poslovanja i izvršenih operacija Centralne banke koji su prikazani za izvještajno razdoblje i na izvještajni datum u ovim sažetim finansijskim izvješćima nisu nužno indikativni za rezultate poslovanja i operacije Centralne banke koji se mogu očekivati za 2021. godinu.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)**2.2. Osnova za mjerenje**

Ova sažeta finansijska izvješća su pripremljena primjenom obračunske računovodstvene osnove i koristeći povijesni trošak kao osnovu mjerenja, izuzev za navedene značajne stavke:

Stavka	Osnova mjerenja
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	fer vrijednost
Monetarno zlato	fer vrijednost

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Sažeta finansijska izvješća Centralne banke prikazana su u državnoj valuti BiH koju predstavlja KM. Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu tisuću (ukoliko nije drukčije navedeno).

2.4. Promjene MSFI-ova

Na dan odobrenja ovih sažetih finansijskih izvješća, određene izmjene postojećih standarda i tumačenja su na snazi od 1. siječnja 2021. godine. Njihova primjena nema značajan utjecaj na sažeta finansijska izvješća Centralne banke.

2.5. Računovodstvene politike

Sažeta finansijska izvješća Centralne banke su pripremljena sukladno istim računovodstvenim politikama koje su korištene prilikom pripreme posljednjih godišnjih finansijskih izvješća.

2.6. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Priprema finansijskih izvješća sukladno MSFI zahtijeva od Uprave korištenje prosudbi, procjena i pretpostavki koji utječu na primjenu računovodstvenih politika i prikazane iznose imovine, obveza, prihoda, rashoda i ostale objavljene informacije u ovim sažetim finansijskim izvješćima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke koje koristi Uprava su zasnovane na posljednjim raspoloživim pouzdanim informacijama prilikom pripreme ovih sažetih finansijskih izvješća i iste se kontinuirano razmatraju.

Ova sažeta finansijska izvješća su pripremljena prema uvjetima koji su postojali zaključno sa 30. rujnom 2021. godine. Uvjeti u budućnosti mogu biti drukčiji od onih koji su rezultirali finansijskim informacijama objavljenim u ovim sažetim finansijskim izvješćima.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.7. Utjecaj globalne pandemije koronavirusa COVID-19 na finansijski položaj i uspješnost Centralne banke

Izuzetno nepovoljni uvjeti kojima je poslovanje Centralne banke bilo izloženo u 2020. godini uslijed globalne pandemije koronavirusa COVID-19 nastavili su otežavati odvijanje poslovnih operacija i posljedično su utjecali na iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda Centralne banke na izvještajni datum odnosno u izvještajnom razdoblju.

Uvjeti na međunarodnom finansijskom tržištu Eurozone, na kojem Centralna banka investira devizne pričuve, nastavljaju biti pod dominantnim utjecajem ekspanzivne monetarne politike Europske središnje banke. Ključne kamatne stope Europske središnje banke su bile nepromijenjene u izvještajnom razdoblju sa očekivanjima da će ostati na istim ili čak nižim razinama i u budućem razdoblju. Upravno vijeće Europske središnje banke je također potvrdilo i svoje druge mjere u cilju održavanja stabilnosti cijena.

S druge strane, iako se gospodarstvo Eurozone postupno počelo otvarati uslijed poboljšanja situacije povezane sa pandemijom i znatnim napretkom u postupku cijepljenja, nastavak pandemije, širenje novih sojeva virusa i njegove posljedice na gospodarske i finansijske uvjete ostaju i dalje izvor rizika, nesigurnosti i visoke volatilnosti u okruženju.

U izvještajnom razdoblju doznačena su sredstva MMF-a po osnovi alokacije posebnih prava vučenja (SDR) u iznosu od 602.540 tisuća KM. Navedena sredstva su doznačena Bosni i Hercegovini na osnovi odluke Odbora guvernera MMF-a kao mjere za ublažavanje posljedica krize uzrokovane pandemijom koronavirusa COVID-19. Centralna banka je uredno izvršila svoju zakonsku ulogu depozitara, bankara i fiskalnog agenta Bosne i Hercegovine. Međutim, doznačena sredstva su dodatno negativno utjecala na finansijske performance Centralne banke uslijed izuzetno nepovoljnih i volatilnih uvjeta na međunarodnom finansijskom tržištu Eurozone po pitanju mogućnosti za investiranje i reinvestiranje doznačenih sredstava.

Okruženje negativnih kamatnih stopa i prinosa dužničkih instrumenata zemalja Eurozone, osciliranja u tržišnim cijenama u izvještajnom razdoblju i alokacija SDR-a Bosni i Hercegovini su se reflektirali na iznos generiranih kamatnih rashoda investiranih deviznih rezervi i fer vrijednost finansijske imovine Centralne banke. Za više informacija pogledati bilješke 6, 14, 17, 18 i 19.

Pored toga, trend visoke razine viška likvidnosti u bankarskom sustavu u BiH je nastavljen i u izvještajnom razdoblju kao i tijekom 2020. godine. Centralna Banka je nastavila sa implementiranjem projekta inoviranja okvira politike obvezne pričuve kao jedinog instrumenta monetarne politike kojeg ima na raspolaganju po Zakonu o Centralnoj banci. U izvještajnom razdoblju uvedena je negativna naknada na obveznu pričuvu po osnovi osnovice za obračun u stranim valutama i u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom. Navedena mjera ima za cilj podstjecanje držanja depozita u domaćoj valuti u komercijalnim bankama odnosno destimuliranja njihovog deponiranja u EUR valuti. Ova mjera je usmjerena na jačanje domaće valute čime se jača i njezina stabilnost. Međutim, primjetno je značajno akumuliranje iznosa sredstava iznad obvezne pričuve na računima komercijalnih banaka kod Centralne banke, koji se kreću u približnim iznosima samih obveznih pričuva. Za više informacija pogledati bilješke 6 i 23.

Praksa držanja sredstava na računima Centralne banke umjesto povlačenja tih sredstava za namjeravanu svrhu je nastavljena i od strane deponenata Centralne banke. Navedeno je dodatno povećavalo monetarnu pasivu Centralne banke i negativno utjecalo na njezine finansijske performance.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)**2.7. Utjecaj globalne pandemije koronavirusa COVID-19 na financijski položaj i uspješnost Centralne banke**

Ovakve okolnosti, i na strani monetarne pasive i po pitanju mogućnosti za investiranje deviznih pričuva, su imale sinergijski negativan efekat na financijske performance Centralne banke, ali pokrivenost monetarne pasive neto deviznim pričuvama u svakom momentu je primarni cilj Centralne banke koji je u potpunosti ispoštovan. Za više informacija pogledati bilješku 3.

Uprava uzima u obzir trenutnu neizvjesnost u vezi sa utjecajem globalne pandemije koronavirusa COVID-19 u pogledu potencijalno značajnog utjecaja na cjelokupan financijski položaj i performance Centralne banke.

3. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakonom o Centralnoj banci definirano je operativno pravilo „valutni odbor“ za izdavanje KM, prema kojem se KM izdaje samo uz puno pokriće u neto deviznim pričuvama.

Član 31. Zakona o Centralnoj banci zahtijeva da ukupan iznos njezine monetarne pasive nikada ne bude veći od njezinih neto deviznih pričuva.

Detalji poštivanja tog pravila su sljedeći:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Bruto devizne pričuve	15.415.105	13.868.029
Gotovina u stranim valutama	443.640	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	3.617.064	3.832.072
Dužnički instrumenti	11.065.243	9.601.315
Monetarno zlato	284.803	291.561
Posebna prava vučenja u MMF-u	4.355	879
Obveze prema nerezidentima	2.193	1.688
Neto devizne pričuve (Bruto devizne pričuve umanjene za obveze prema nerezidentima)	15.412.912	13.866.341
Monetarna pasiva	14.627.882	12.970.643
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.814.866	6.172.457
Depoziti banaka	6.346.903	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.466.113	897.044
NETO STRANA AKTIVA (Neto devizne pričuve umanjene za monetarnu pasivu)	785.030	895.698

3. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA (NASTAVAK)

Neto strana aktiva Centralne banke je glavni finansijski indikator postizanja i održavanja stabilnosti domaće valute u BiH i njezina glavna mjera uspješnog poslovanja. Pošto čini dio bruto deviznih pričuva, iznos neto strane aktive ne može se smatrati raspoloživim za fiskalne namjene, nego kao iznos koji garantira stabilnost domaće valute i apsorpira potencijalne finansijske rizike koji proizilaze iz upravljanja bruto deviznim pričuvama. Na dan 30. rujna 2021. godine neto devizne pričuve prelaze monetarnu pasivu za 785.030 tisuća KM čime je osigurana adekvatna razina deviznih pričuva i domaća valuta u potpunosti stabilna (31. prosinca 2020: 895.698 tisuća KM). Na izvještajne datume, razina kapitaliziranosti Centralne banke je osigurala izvršavanje njezinih funkcija propisanih Zakonom o Centralnoj banci. Za više informacija pogledati bilješku 28.

Osciliranja tržišnih cijena dužničkih instrumenata i monetarnog zlata dominantno utječu na iznos neto strane aktive. Više informacija o promjenama na pozicijama dužničkih instrumenata i monetarnog zlata je objavljeno u bilješkama 17 i 18.

4. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKIH OBVEZA

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine ili plaćena za prijenos obveze u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja, neovisno od toga da li je ona vidljiva izravno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obveze, Centralna banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obveze koju bi tržišni sudionici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerenja.

Procjenjene fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obveza Centralne banke su određene koristeći raspoložive tržišne informacije, ukoliko ih ima, i odgovarajuće metodologije vrednovanja.

Osim toga, u svrhu finansijskog izvještavanja, mjerenje fer vrijednosti se kategorizira u razinu 1, 2 ili 3 u ovisnosti od stupnja raspoloživosti i značaja ulaznih podataka za cjelokupno mjerenje fer vrijednosti, što je opisano u nastavku:

- Razina 1 ulazni podaci su kotirane cijene (neprilagođene) za identičnu imovinu i obveze na aktivnim tržištima kojima Centralna banka može pristupiti na datum mjerenja;
- Razina 2 ulazni podaci su podaci, osim kotiranih cijena uključenih u razinu 1, koji su bilo izravno ili neizravno raspoloživi za imovinu i obveze; i
- Razina 3 ulazni podaci su podaci koji nisu raspoloživi za imovinu ili obveze.

4.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

U tisućama KM

30. rujna 2021.

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Finansijska imovina				
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	11.065.243	-	-	11.065.243
Monetarno zlato	284.803	-	-	284.803
UKUPNO	11.350.046	-	-	11.350.046

4. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKIH OBVEZA (NASTAVAK)**4.1. Financijska imovina mjerena po fer vrijednosti (nastavak)**

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina				
<i>Financijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	291.561
UKUPNO	9.892.876	-	-	9.892.876

4.2. Financijska imovina i finansijske obveze koje se ne mjere po fer vrijednosti

U tisućama KM

30. rujna 2021.

	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Financijska imovina		
<i>Financijska imovina mjerena po amortiziranom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	443.640	443.640
Depoziti kod inozemnih banaka	3.617.064	3.609.003
Posebna prava vučenja u MMF-u	4.355	4.355
Ostala finansijska imovina	3.290	3.290
	<u>4.068.349</u>	<u>4.060.288</u>
<i>Financijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	<u>27.813</u>	<u>27.813</u>
Ukupno	4.096.162	4.088.101
Financijske obveze		
<i>Financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.814.866	6.814.866
Depoziti banaka	6.346.903	6.333.026
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.466.113	1.462.907
Ostale finansijske obveze	4.267	4.267
Ukupno	14.632.149	14.615.066

4. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKIH OBVEZA (NASTAVAK)**4.2. Finansijska imovina i finansijske obveze koje se ne mjere po fer vrijednosti (nastavak)**

U tisućama KM

	31. prosinca 2020.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Financijska imovina		
<i>Financijska imovina mjerena po amortiziranom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	3.832.072	3.823.212
Posebna prava vučenja u MMF-u	879	879
Ostala finansijska imovina	2.496	2.496
	<u>3.977.649</u>	<u>3.968.789</u>
<i>Financijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	<u>27.813</u>	<u>27.813</u>
Ukupno	4.005.462	3.996.602
Financijske obveze		
<i>Financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	5.887.547
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	894.977
Ostale finansijske obveze	3.759	3.759
Ukupno	12.974.402	12.958.740

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA

Osnovni finansijski rizici kojima se Centralna banka izlaže u svakodnevnom poslovanju su:

- Kreditni rizik,
- Tržišni rizik (kamatni rizik, rizik cijene zlata i devizni rizik) i
- Rizik likvidnosti.

5.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od neizvršenja ugovornih obveza od strane druge ugovorne strane ili emitenta dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom, pri čemu ugovorna strana predstavlja subjekta kod kojeg se, sukladno propisima Centralne banke, drže ili su investirana sredstva deviznih pričuva.

Za sredstva koja su evidentirana u izvanbilančnoj evidenciji, Centralna banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno proizilazi iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (pogledati bilješke 31 i 32).

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tablica prikazuje usklađivanje između početnog i zaključnog stanja ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu za izvještajna razdoblja:

U tisućama KM

	2021.				2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
1. Dužnički instrumenti								
Na dan 1. siječnja	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	681	-	-	681	575	-	-	575
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(62)	-	-	(62)	(51)	-	-	(51)
Otpuštanje zbog dospjelih instrumenata	(416)	-	-	(416)	(235)	-	-	(235)
<i>Neto povećanje tijekom razdoblja</i>	<i>203</i>	-	-	<i>203</i>	<i>289</i>	-	-	<i>289</i>
Otpuštanje zbog prodanih instrumenata	(69)			(69)	(59)	-	-	(59)
Na dan 30. rujna	1.732	-	-	1.732	1.573	-	-	1.573
2. Depoziti kod inozemnih banaka								
Na dan 1. siječnja	807	-	-	807	724	-	-	724
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	3.207	-	-	3.207	3.326	-	-	3.326
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(126)	-	-	(126)	(168)	-	-	(168)
Otpuštanje zbog prestanka priznavanja oročenih depozita	(3.086)	-	-	(3.086)	(3.028)	-	-	(3.028)
Na dan 30. rujna	802	-	-	802	854	-	-	854

5. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

	2021.				2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
3. Posebna prava vučenja u MMF-u								
Na dan 1. siječnja	-	-	-	-	-	-	-	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dan 30. rujna	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ostala finansijska imovina								
Na dan 1. siječnja	5	-	613	618	5	-	600	605
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	6	-	1	7	5	-	-	5
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(5)	-	(13)	(18)	(6)	-	-	(6)
Na dan 30. rujna	6	-	601	607	4	-	600	604
Ukupno početno stanje na dan 1. siječnja	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672
Ukupno neto povećanje / (otpuštanje) tijekom razdoblja	130	-	(12)	118	359	-	-	359
Ukupno zaključno stanje na dan 30. rujna	2.540	-	601	3.141	2.431	-	600	3.031

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Koncentracija kreditnog rizika

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja je predmet umanjjenja

Sljedeća tablica prikazuje maksimalnu izloženost finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku, analiziranu po klasama finansijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubitci računaju i priznaju:

U tisućama KM

Klase finansijskih instrumenata	30. rujna 2021.				31. prosinca 2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Gotovina u stranim valutama								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	443.640	-	-	443.640	142.202	-	-	142.202
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	443.640	-	-	443.640	142.202	-	-	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.617.866	-	-	3.617.866	3.832.879	-	-	3.832.879
Ispravka vrijednosti	(802)	-	-	(802)	(807)	-	-	(807)
Knjigovodstvena vrijednost	3.617.064	-	-	3.617.064	3.832.072	-	-	3.832.072
Dužnički instrumenti								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	11.065.243	-	-	11.065.243	9.601.315	-	-	9.601.315
Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke (priznana u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti)	(1.732)	-	-	(1.732)	(1.598)	-	-	(1.598)
Knjigovodstvena vrijednost	11.065.243	-	-	11.065.243	9.601.315	-	-	9.601.315
Posebna prava vučenja u MMF-u								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	4.355	-	-	4.355	879	-	-	879
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	4.355	-	-	4.355	879	-	-	879
Ostala finansijska imovina								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.296	-	601	3.897	2.501	-	613	3.114
Ispravka vrijednosti	(6)	-	(601)	(607)	(5)	-	(613)	(618)
Knjigovodstvena vrijednost	3.290	-	-	3.290	2.496	-	-	2.496

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

b) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja nije predmet umanjenja

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Knjigovodstvena vrijednost		
Monetarno zlato	284.803	291.561
Ostala ulaganja	27.813	27.813
UKUPNO	312.616	319.374

Koncentracija prema kreditnom rejtingu

Sljedeće tablice prikazuju analizu koncentracije kreditnog rizika za depozite kod inozemnih banaka i dužničke instrumente Centralne banke na izvještajne datume:

Depoziti kod inozemnih banaka		U tisućama KM
Kreditni rejting	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
AAA	1.718.778	1.743.280
AA+	-	-
AA	78.191	722.841
AA-	-	-
A+	473.127	391.013
A	1.244.238	875.542
A-	101.177	-
II ¹	1.553	410
BBB+	-	98.986
UKUPNO	3.617.064	3.832.072

¹ Međunarodne institucije (eng. International institutions)

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)**5.1. Kreditni rizik (nastavak)****5.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)**

Dužnički instrumenti		U tisućama KM
Kreditni rejting	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
AAA	2.292.410	2.164.263
AA+	1.369.717	1.283.772
AA	4.090.108	3.170.119
AA-	1.480.238	1.269.603
A+	-	-
A	-	-
A-	1.318.605	1.095.368
BBB+	-	-
BBB	-	-
BBB-	514.165	618.190
UKUPNO	11.065.243	9.601.315

5.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine i instrumenata uslijed promjene uvjeta na finansijskim tržištima.

U svrhu kvantificiranja efekata tržišnog rizika na vrijednost deviznih pričuva Centralna banka koristi koncept „vrijednosti pod rizikom“ (VaR - Value at Risk). Vrijednost VaR za tržišni rizik se izračunava analitičkom (parametarskom) metodom, na osnovi srednje vrijednosti dobitka/gubitka ili stope prinosa posmatranog portfelja i standardne devijacije posmatranih podataka. Centralna banka pri obračunu VaR primjenjuje razinu pouzdanosti od 99% za vremenski interval od deset dana.

Na dan 30. rujna 2021. godine, izloženost deviznih pričuva Centralne banke koja uključuje promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih tečajeva u odnosu na KM iznosi 62.944 tisuće KM (31. prosinca 2020. godine: 61.117 tisuća KM), što predstavlja ekvivalent 0,41% ukupne finansijske imovine (31. prosinca 2020. godine: 0,44 % ukupne finansijske imovine).

Vrijednosti VaR na izvještajne datume dani su u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Kamatni rizik	43.762	44.722
Rizik promjene eurske cijene monetarnog zlata	18.803	16.097
Devizni rizik	379	298
Ukupno VaR	62.944	61.117

5. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Tržišni rizik (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene vrijednosti devizne imovine i obveza uslijed promjene deviznog tečaja. Centralna banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Upravljanje deviznim rizikom sprovodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture imovine i obveza Centralne banke, kao i postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost deviznom riziku.

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Centralna banka osigurava strogim poštivanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci i internim aktima Centralne banke.

Najveći dio bruto deviznih pričuva drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama osim EUR ne može biti veći od 50% od ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i pričuva Centralne banke.

5.2.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine uslijed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Kamatnim rizikom se upravlja određivanjem prihvatljive dužine trajanja oročenja i roka dospeljeća finansijskih instrumenata u koje se investira. Maksimalan rok investiranja depozita kod inozemnih banaka je jedna godina, dok je maksimalan rok investiranja dužničkih instrumenata sa fiksnim prihodom deset godina.

5.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brzom likvidiranju dijela imovine, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uvjeti nepovoljni i također, kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

S obzirom na obvezu garantiranja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost mora biti osigurana ročnom usklađenošću deviznih pričuva Centralne banke.

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Sljedeće tablice prikazuju ročnost finansijskih obveza Centralne banke na izvještajne datume na osnovi preostalog ugovornog dospjeća od datuma izvještavanja:

30. rujna 2021.

	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospjeća	Ukupno
U tisućama KM						
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.814.866	-	-	-	-	6.814.866
Depoziti banaka	6.346.903	-	-	-	-	6.346.903
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.466.113	-	-	-	-	1.466.113
Ostale finansijske obveze	4.267	-	-	-	-	4.267
UKUPNO FINANCIJSKE OBVEZE	14.632.149	-	-	-	-	14.632.149

31. prosinca 2020.

	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospjeća	Ukupno
U tisućama KM						
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457	-	-	-	-	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	-	-	-	-	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	-	-	-	-	897.044
Ostale finansijske obveze	3.759	-	-	-	-	3.759
UKUPNO FINANCIJSKE OBVEZE	12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

6. NETO KAMATNI PRIHODI

U tisućama KM			Za razdoblje	
	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Kamatni prihodi po osnovi:				
Dužničkih instrumenata (bilješka 17)	8.396	9.443	25.576	28.951
Efekata negativne pasivne kamatne stope na depozite domaćih komercijalnih banaka	6.362	3.459	15.047	10.182
Financijske imovine po amortiziranom trošku	4	-	4	9
Ukupno	14.762	12.902	40.627	39.142
Kamatni rashodi po osnovi:				
Efekata negativnih kamatnih stopa na dužničke instrumente (bilješka 17)	(6.612)	(3.739)	(17.173)	(10.485)
Efekata negativnih kamatnih stopa na depozite kod inozemnih banaka	(4.885)	(4.618)	(13.943)	(12.543)
Ukupno	(11.497)	(8.357)	(31.116)	(23.028)
Neto kamatni prihodi	3.265	4.545	9.511	16.114

Osnovicu za obračun kamata na depozite komercijalnih banaka generira ukupan iznos depozita domaćih komercijalnih banaka na računima rezervi tijekom desetodnevog obračunskog razdoblja, koji se sastoje od iznosa obveznih pričuva i iznosa sredstava iznad obveznih pričuva.

Stopa obvezne pričuve koju Centralna banka primjenjuje na osnovicu za obračun obvezne pričuve jednako za sve domaće komercijalne banke iznosi 10%.

Od 1. lipnja 2021. godine, a u sklopu projekta uvođenja novog okvira obvezne pričuve, Centralna banka je počela obračunavati naknadu na iznos sredstava obvezne pričuve po osnovi osnovice u stranim valutama i osnovice u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom. Naknada se obračunava i na iznos sredstava iznad sredstava obvezne pričuve. Na iznos sredstava obvezne pričuve po osnovi osnovice u domaćoj valuti Centralna banka ne obračunava naknadu.

Stopa naknade koju Centralna banka primjenjuje na iznos sredstava obvezne pričuve i iznos sredstava iznad obvezne pričuve vezana je za iznos kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke s tim da se, u slučaju obračuna naknade na iznos sredstava obvezne pričuve, kamatna stopa dodano umanjuje za 10 baznih poena.

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava obvezne pričuve po osnovi osnovice u stranim valutama, osnovice u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom i sredstava iznad obvezne pričuve. Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke u izvještajnim razdobljima je iznosila (0,50)%. Tijekom izvještajnih razdoblja stope naknada Centralne banke su imale sljedeće vrijednosti:

6. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Osnovica za obračun naknade	Razdoblje	Stopa naknade Centralne banke
2021.		
Sredstva obvezne pričuve		
<i>Osnovica u domaćoj valuti</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.1. - 31.5.	0,00%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.1. - 31.5.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.6. - 30.9.	(0,60)%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.6. - 30.9.	(0,60)%
Sredstva iznad obvezne pričuve	1.1. - 30.9.	(0,50)%
2020.		
Sredstva obvezne pričuve		
<i>Osnovica u domaćoj valuti</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
Sredstva iznad obvezne pričuve	1.1. - 30.9.	(0,50)%

Visine stopa naknada koje Centralna banka primjenjuje po pitanju instrumenta obvezne pričuve su određene isključivo za pokriće njezinih oportunitetnih troškova koji nastaju po osnovi držanja deponiranih sredstava domaćih komercijalnih banaka i u svrhu jačanja domaće valute.

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka iznose 2.733 tisuće KM po osnovi osnovice u stranim valutama i osnovice u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom i 12.314 tisuća KM po osnovi sredstava iznad obvezne pričuve u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. godine (u razdoblju 1.1. - 30.9.2020. godine 10.182 tisuće KM po osnovi sredstava iznad obvezne pričuve).

Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa i prinosa obračunanih na depozite kod inozemnih banaka i dužničke instrumente, a koje se, sukladno aktualnim tržišnim uvjetima i dozvoljenim zakonskim mogućnostima investiranja deviznih pričuva Centralne banke, nisu mogle izbjeći.

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite kod inozemnih banaka uključuju iznos od 11.116 tisuća KM na oročene depozite i iznos od 2.827 tisuća KM na depozite po viđenju u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. godine (u razdoblju 1.1. - 30.9.2020. godine uključivali su iznos od 9.108 tisuća KM na oročene depozite i iznos od 3.435 tisuća KM na depozite po viđenju).

Prosječna stopa efektivnog prinosa na dužničke instrumente iznosi 0,14% u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. godine (u razdoblju 1.1. - 30.9.2020. godine iznosila je 0,29%).

Prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa na depozite kod inozemnih banaka iznosi 0,54% u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. godine (u razdoblju 1.1. - 30.9.2020. godine iznosila je 0,49%).

7. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

U tisućama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za razdoblje 1.1. - 30.9. 2020.
Prihodi od naknada i provizija po osnovi:				
usluga za domaće banke	4.910	4.246	13.849	12.554
usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	588	324	1.409	946
Ukupno	5.498	4.570	15.258	13.500
Rashodi od naknada i provizija po osnovi:				
čuvanja i ostalih rashoda za dužničke instrumente	(194)	(167)	(558)	(487)
transakcija sa bankama u inozemstvu	(7)	(8)	(23)	(25)
ostalih rashoda od naknada i provizija	(2)	(1)	(5)	(5)
Ukupno	(203)	(176)	(586)	(517)
Neto prihodi od naknada i provizija	5.295	4.394	14.672	12.983

Tijekom izvještajnog razdoblja Centralna banka je revidirala i utvrdila nove tarife naknada za usluge koje pruža domaćim bankama, deponentima i drugim nebankarskim komitentima. Primjena novih tarifa naknada za ove usluge je počela od 1. svibnja 2021. godine.

8. NETO REALIZIRANI DOBITCI OD PRODAJE DUŽNIČKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

U tisućama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za razdoblje 1.1. - 30.9. 2020.
Realizirani dobitci	529	-	2.552	1.578
Realizirani gubitci	-	-	-	-
Neto realizirani dobitci od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	529	-	2.552	1.578

Odgovarajući iznosi realiziranih dobitaka po osnovi otpuštanja rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za prodane dužničke instrumente su prikazani u bilješki 5.1.1.

9. NETO (GUBITCI) OD TEČAJNIH RAZLIKA

	Za razdoblje			
	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
U tisućama KM				
Neto nerealizirani (gubitci) od tečajnih razlika	(1.210)	(176)	(797)	(254)
Neto realizirani dobitci od tečajnih razlika	6	2	173	24
Neto (gubitci) od tečajnih razlika	(1.204)	(174)	(624)	(230)

10. OSTALI RASHODI / PRIHODI

	Za razdoblje			
	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
U tisućama KM				
Prihod od dividende	-	-	1.297	-
Ostali prihodi	11	3	44	39
Prihod od donacija	-	16	2	50
Neto efekti usklađivanja vrijednosti numizmatičkih zbirki	(43)	73	(51)	139
UKUPNO	(32)	92	1.292	228

Tijekom izvještajnog razdoblja Centralna banka je stekla pravo na dividendu po osnovi vlasništva dionica kod BIS banke. Iznos utvrđene dividende se sastoji od redovite dividende i dodatka na dividendu po dionici.

11. TROŠKOVI OSOBLJA

	Za razdoblje			
	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
U tisućama KM				
Plaće	2.809	2.771	7.703	7.529
Doprinosi i druge naknade na plaće	1.604	1.575	4.392	4.280
Ostala primanja uposlenim	365	371	1.683	1.670
Doprinosi i druge naknade na ostala primanja uposlenim	90	101	540	553
Neto povećanje u rezerviranjima za otpremnine uposlenim	1	1	5	4
UKUPNO	4.869	4.819	14.323	14.036

Troškovi osoblja uključuju 2.749 tisuća KM obveznih doprinosa za mirovinsko osiguranje plaćenih javnim zavodima za mirovinsko osiguranje u BiH (1.1. - 30.9.2020. godine: 2.699 tisuća KM).

Prosječan broj uposlenih u izvještajnom razdoblju iznosi 370 (1.1. - 30.9.2020. godine: 366 uposlenih).

12. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

U tisućama KM	1.7. - 30.9.		Za razdoblje	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica i kovanica	1.196	780	2.992	2.074
Troškovi održavanja platnih sustava	439	425	1.269	1.193
Troškovi IT infrastrukture	235	199	642	570
Troškovi održavanja	120	106	315	447
Ostali administrativni i operativni troškovi	736	694	2.338	2.130
UKUPNO	2.726	2.204	7.556	6.414

13. NETO (POVEĆANJE) REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

U tisućama KM	1.7. - 30.9.		Za razdoblje	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Dobitci po osnovi otpuštanja rezerviranja za očekivane kreditne gubitke:				
Depoziti kod inozemnih banaka	1.179	1.260	3.212	3.196
Dužnički instrumenti	280	107	478	286
Ostala finansijska imovina	1	1	18	6
Posebna prava vučenja u MMF-u	-	-	-	-
	1.460	1.368	3.708	3.488
Gubici po osnovi povećanja rezerviranja za očekivane kreditne gubitke:				
Depoziti kod inozemnih banaka	(1.330)	(1.363)	(3.207)	(3.326)
Dužnički instrumenti	(345)	(155)	(681)	(575)
Ostala finansijska imovina	(2)	(1)	(7)	(5)
Posebna prava vučenja u MMF-u	-	-	-	-
	(1.677)	(1.519)	(3.895)	(3.906)
Neto (povećanje) rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	(217)	(151)	(187)	(418)

14. NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA RAZDOBLJE

U tisućama KM	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	Za razdoblje
	2021.	2020.	2021.	1.1. - 30.9.
				2020.
Operativni prihodi	7.853	8.857	27.403	30.673
Operativni troškovi	(8.214)	(7.664)	(23.742)	(22.364)
FINANCIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE	(361)	1.193	3.661	8.309
Neto (povećanje) rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	(217)	(151)	(187)	(418)
NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA RAZDOBLJE	(578)	1.042	3.474	7.891

Kako je objavljeno u bilješci 2.7, investiranje deviznih pričuva Centralne banke se nastavlja obavljati u izuzetno nepovoljnim i pogoršanim uvjetima negativnih kamatnih stopa i prinosa na finansijskim tržištima Eurozone. Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja Europske središnje banke je već duži niz godina negativna, a ključna je determinanta visine tržišnih kamatnih stopa i prinosa na finansijskim tržištima Eurozone.

Kompozicija investiranih deviznih pričuva, s druge strane, mora osiguravati garantiranu konvertibilnost domaće valute i izvršavanje monetarnih operacija Centralne banke u svakom momentu. Centralna banka pri tome mora striktno voditi računa o zakonskim zahtjevima po pitanju visoke likvidnosti deviznih pričuva i primjerene sigurnosti ulaganja odnosno izloženosti finansijskim rizicima.

Rast monetarne pasive po osnovi deponiranja značajnih sredstava Centralnoj banci i puno izvršavanje zakonskih obveza Centralne banke prema komercijalnim bankama i deponentima nastavljaju generirati sve veće iznose kamatnih rashoda na strani deviznih pričuva i izlažu je većim finansijskim rizicima.

Navedene nepovoljne okolnosti zajedno sa dozvoljenim zakonskim okvirom za investiranje deviznih pričuva osnovni su razlog odstupanja operativnih prihoda u izvještajnom razdoblju u odnosu na komparabilni.

Ova bilješka je objavljena u svrhu razumijevanja odstupanja u prikazanim iznosima za potrebe finansijskog objavljivanja, a ne u svrhu mjerenja finansijske uspješnosti Centralne banke za određeno razdoblje. Centralna banka nije profitno orijentirana institucija već vrhovna monetarna vlast u BiH. Finansijsku mjeru uspješnog poslovanja Centralne banke predstavlja poštivanje aranžmana valutnog odbora (bilješka 3).

15. GOTOVINA U STRANIM VALUTAMA

Gotovina u stranim valutama se drži u trezorima Centralne banke. Gotovina u stranim valutama, analizirana prema valutama, prikazana je kako slijedi:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Gotovina u stranim valutama u trezorima:		
- EUR	443.564	142.128
- USD	19	18
- GBP	18	17
- CHF	-	39
	443.601	142.202
Gotovina u stranim valutama u tranzitu:		
- CHF	39	-
	39	-
UKUPNO	443.640	142.202

Tijekom izvještajnog razdoblja Centralna banka je izvršila kupovinu gotovine u EUR valuti od inozemne banke u iznosu od 293.375 tisuća KM.

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA

Depoziti kod inozemnih banaka su investirana sredstva deviznih pričuva koje Centralna banka drži na računima stranih središnjih i komercijalnih banaka.

Analiza oročenih depozita i depozita po viđenju kod inozemnih banaka prema valutama, data je kako slijedi:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Oročeni depoziti:		
- EUR	2.957.200	2.391.656
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(700)	(628)
	2.956.500	2.391.028
Depoziti po viđenju:		
- EUR	656.422	1.430.953
- GBP	2.142	2.080
- USD	2.082	1.101
- CHF	20	7.089
	660.666	1.441.223
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(102)	(179)
	660.564	1.441.044
UKUPNO	3.617.064	3.832.072

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA (NASTAVAK)

Depoziti kod inozemnih banaka uključuju negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.974 tisuće KM na dan 30. rujna 2021. godine (31. prosinca 2020. godine: uključivali su negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.939 tisuća KM).

Oročeni depoziti kod inozemnih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dani su kako slijedi:

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
U tisućama KM		
Do mjesec dana	1.223.075	1.032.703
Od jednog do dva mjeseca	428.564	253.800
Od dva do tri mjeseca	1.305.561	525.637
Od tri do četiri mjeseca	-	96.154
Od četiri do dvanaest mjeseci	-	483.362
Ukupno	2.957.200	2.391.656
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(700)	(628)
UKUPNO	2.956.500	2.391.028

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
U tisućama KM		
Inozemne središnje banke	2.175.986	2.375.955
Inozemne komercijalne banke	1.441.880	1.456.924
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke (bilješka 5.1.1.)	(802)	(807)
UKUPNO	3.617.064	3.832.072

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za depozite kod inozemnih banaka na izvještajne datume je objavljeno u bilješci 5.1.2.

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI

Dužnički instrumenti su klasificirani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a predstavljaju sredstva deviznih pričuva investirana u likvidne državne vladine obveznice zemalja Eurozone. Portfelj se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih obveznica vlada sa fiksnom kamatnom stopom. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominirani u EUR valuti.

Analitička struktura dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit je sljedeća:

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
U tisućama KM		
Kuponske vladine obveznice	7.925.756	8.589.935
Diskontne vladine obveznice	3.139.487	1.011.380
UKUPNO	11.065.243	9.601.315

Na dan 30. rujna 2021. godine rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente, priznane u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iznose 1.732 tisuće KM (31. prosinca 2020. godine: 1.598 tisuća KM).

Kretanje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u izvještajnim razdobljima prikazano je u sljedećoj tablici:

	Za razdoblje			
U tisućama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Na dan	10.534.450	9.316.087	9.601.315	8.917.413
Kupovine tijekom razdoblja	2.206.038	690.635	4.755.729	2.350.286
Prodaje tijekom razdoblja	(330.961)	-	(615.902)	(316.129)
Prihod od kamata priznan tijekom razdoblja (bilješka 6)	8.396	9.443	25.576	28.951
Efekti negativnih kamatnih stopa priznani tijekom razdoblja (bilješka 6)	(6.612)	(3.739)	(17.173)	(10.485)
Dospijeća dužničkih instrumenata	(1.317.679)	(619.465)	(2.506.829)	(1.574.976)
Dospijeća kupona	(19.836)	(32.245)	(75.917)	(90.099)
Neto nerealizirana promjena u fer vrijednosti tijekom razdoblja	(8.553)	18.882	(101.556)	74.637
Na dan 30. rujna	11.065.243	9.379.598	11.065.243	9.379.598

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Osciliranja cijena dužničkih instrumenata u izvještajnom razdoblju u odnosu na usporedno su rezultirala privremenim padom njihove fer vrijednosti. Ovaj pad je absorbiran postojanjem odgovarajuće razine rezervi fer vrijednosti za dužničke instrumente u kapitalu Centralne banke. Efekti privremenih osciliranja fer vrijednosti kao posljedica tržišnih uvjeta na koje Centralna banka ne može utjecati, ne povlače nikakve realizirane gubitke za Centralnu banku već predstavljaju kvantificiranje tržišnih uvjeta u međunarodnom finansijskom okruženju za određeno razdoblje.

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za dužničke instrumente na izvještajne datume je objavljeno u bilješci 5.1.2.

Dužnički instrumenti, analizirani po njihovom preostalom ugovorenom dospijeću, dani su kako slijedi:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Do 3 mjeseca	1.218.885	422.511
Od 3 do 12 mjeseci	3.202.627	2.382.176
Od 1 do 5 godine	4.376.323	3.930.547
Od 5 do 10 godina	2.267.408	2.866.081
UKUPNO	11.065.243	9.601.315

18. MONETARNO ZLATO

Fer vrijednost monetarnog zlata na dan 30. rujna 2021. godine iznosi 284.803 tisuće KM, što predstavlja 96.000 unci zlata po vrijednosti od 2.967 KM po unci (31. prosinca 2020. godine: 291.561 tisuću KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.037 KM po unci; 30. rujna 2020. godine: 302.107 tisuća KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.147 KM po unci). Monetarno zlato je denominirano u EUR valuti.

Efekti promjena fer vrijednosti monetarnog zlata u izvještajnim razdobljima prikazani su u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	Za razdoblje			
	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Početno stanje	280.301	297.691	291.561	254.088
Neto nerealizirana promjena u fer vrijednosti tijekom razdoblja	4.502	4.416	(6.758)	48.019
Zaključno stanje	284.803	302.107	284.803	302.107

19. POSEBNA PRAVA VUČENJA U MMF-u

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Posebna prava vučenja u MMF-u	4.352	879
Obračunana kamata	3	-
	4.355	879
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	-	-
UKUPNO	4.355	879

Promjene po osnovi posebnih prava vučenja kod MMF- u izvještajnim razdobljima su prikazane u sljedećoj tablici:

	Za razdoblje			
U tisućama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Na dan	4.175	3.075	879	230
Priljevi po osnovi alokacije SDR-a	602.540	-	602.540	-
Priljevi po osnovi kupnje SDR-a	2.598	-	7.946	4.857
Ostali priljevi u korist Vlade	-	-	2.909	4.907
Odlivi po osnovi prodaje SDR-a	(601.198)	-	(601.198)	-
Odlivi po osnovi plaćanja prema MMF-u	(2.453)	(2.528)	(7.450)	(9.435)
Prihodi od kamata po računu SDR-a	3	1	3	6
Neto (gubitci) od tečajnih razlika	(1.310)	(87)	(1.274)	(104)
Neto efekti očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-
Stanje na dan 30. rujna	4.355	461	4.355	461

MMF je tijekom kolovoza 2021. godine doznačio sredstva po osnovi alokacije SDR-a. Centralna banka je, sukladno dostavljenim instrukcijama za raspodjelu sredstava, doznačila pripadajuće iznose na podračune entiteta.

20. OSTALA IMOVINA

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
U tisućama KM		
Potraživanja od domaćih banaka	2.055	1.756
Žiro računi	761	411
Potraživanja od službenika po osnovi manjka gotovog novca	600	600
Ostala razna finansijska imovina	481	347
Ukupno	3.897	3.114
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(607)	(618)
Ukupno ostala finansijska imovina	3.290	2.496
Unaprijed plaćeni troškovi	12.980	8.933
Numizmatičke zbirke	931	986
Ostala razna nefinansijska imovina	268	256
Ukupno ostala nefinansijska imovina	14.179	10.175
UKUPNO	17.469	12.671

Na dan 30. rujna 2021. godine unaprijed plaćeni troškovi uključuju troškove po osnovi proizvodnje novčanica i kovanica u iznosu od 12.311 tisuća KM (31. prosinca 2020. godine: unaprijed plaćeni troškovi proizvodnje novčanica i kovanica iznosili su 7.860 tisuća KM).

21. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

U tisućama KM	Nekretnine i oprema	Nematerijalna imovina
Nabavna vrijednost		
Na dan 1. siječnja 2021.	78.380	15.979
Nabava	349	67
Otpisi i otuđenja	(272)	-
Na dan 30. rujna 2021.	78.457	16.046
Akumulirana amortizacija		
Na dan 1. siječnja 2021.	29.820	14.745
Trošak amortizacije	1.558	305
Otpisi i otuđenja	(272)	-
Na dan 30. rujna 2021.	31.106	15.050
Neto knjigovodstvena vrijednost		
Na dan 1. siječnja 2021.	48.560	1.234
Na dan 30. rujna 2021.	47.351	996

Na datume izvještavanja, Centralna banka nije imala nikakvih terećenja po osnovi svojih nekretnina, opreme i nematerijalne imovine.

U okviru nekretnina i opreme iskazano je kupljeno zemljište za potrebe izgradnje nove poslovne zgrade Centralne banke za Glavnu jedinicu Sarajevo u iznosu od 5.270 tisuća KM. Centralna banka je zakoniti vlasnik zemljišta i nema neizvršenih ugovornih obveza prema prodavcu zemljišta. Nastavak izgradnje poslovnog objekta Centralne banke je privremeno zaustavljen zbog kašnjenja u dostavljanju potrebne dozvole od strane prodavca zemljišta. Na datum izvještavanja, prodavac zemljišta nije dostavio potrebne dozvole. Za više informacija pogledati bilješku 33.

22. NOVČANICE I KOVANICE U OPTJECAJU

U tisućama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Novčanice i kovanice u optjecaju na dan	6.441.286	5.834.763	6.172.457	5.199.916
Neto povećanje tijekom razdoblja	373.580	198.228	642.409	833.075
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.814.866	6.032.991	6.814.866	6.032.991

23. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	6.346.109	5.900.698
Računi rezervi organizacijskih dijelova Centralne banke	761	411
Posebni depoziti domaćih komercijalnih banaka - blokirana sredstva	33	33
UKUPNO	6.346.903	5.901.142

Depoziti domaćih komercijalnih banaka uključuju negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 2.173 tisuće KM na dan 30. rujna 2021. godine (31. prosinca 2020. godine: 1.302 tisuće KM).

Naredna tablica daje prikaz prosječnog stanja računa rezervi domaćih komercijalnih banaka, izračunanog za zadnje desetodnevno razdoblje na izvještajne datume:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Obvezna pričuva	2.943.416	2.727.364
Sredstva iznad obvezne pričuve	3.563.732	3.038.133
UKUPNO	6.507.148	5.765.497

24. DEPOZITI VLADE I OSTALIH JAVNIH INSTITUCIJA

Struktura depozita Vlade i ostalih javnih institucija prikazana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Proračunski depoziti institucija BiH	664.659	579.869
Depozitni račun po transakcijama MMF-a	404.619	323
Ostali depoziti javnih institucija i agencija u BiH	292.450	231.805
Ostali depoziti domaćih vlada i vladinih institucija	104.385	85.047
UKUPNO	1.466.113	897.044

Na datum izvještavanja, Federacija BiH nije povukla svoja sredstva po osnovi alokacije SDR-a.

25. REZERVIRANJA

Rezerviranja se odnose na rezerviranja za otpremnine uposlenim i rezerviranja za potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova.

Na dan 30. rujna 2021. rezerviranja u ukupnom iznosu od 1.321 tisuću KM se odnose na rezerviranja za otpremnine uposlenim (31. prosinca 2020: 1.414 tisuća KM).

26. PREUZETE I POTENCIJALNE OBVEZE*Sudski sporovi*

Na datume izvještavanja Centralna banka se pojavljuje kao tužena stranka u nekoliko sudskih procesa koji proizilaze iz njezina poslovanja. Centralna banka osporava te tužbe i smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obveza u sadašnjoj fazi odvijanja sudskih procesa.

Preuzete obveze

Na datume izvještavanja Centralna banka nema ugovorenih obveza koje nisu priznane.

27. OSTALE OBVEZE**U tisućama KM**

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
MMF-ovi računi broj 1 i 2 (bilješka 32)	1.625	1.587
Dobavljači	1.401	1.932
Obračunane obveze za troškove tekućeg razdoblja	661	135
Depoziti Svjetske banke	568	101
Ostale finansijske obveze	12	4
Ukupno ostale finansijske obveze	4.267	3.759
Nefinancijske obveze po raznim osnovama	91	106
Naplaćeni i odloženi prihodi budućeg razdoblja	31	54
Ukupno ostale nefinancijske obveze	122	160
UKUPNO	4.389	3.919

28. KAPITAL

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tablici:

U tisućama KM

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Početni kapital	25.000	25.000
Rezerve	846.668	957.331
<i>Generalne pričuve (zadržana dobit)</i>	<i>545.203</i>	<i>545.203</i>
<i>Ostale pričuve</i>	<i>31.300</i>	<i>31.300</i>
<i>Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>	<i>187.488</i>	<i>291.527</i>
<i>Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	<i>1.732</i>	<i>1.598</i>
<i>Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato</i>	<i>80.945</i>	<i>87.703</i>
Neto dobit za razdoblje	3.474	-
UKUPNO	875.142	982.331

29. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe izvješća o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	30. rujna 2020.
Devizni depoziti sa rokom dospijanja do tri mjeseca ili kraće, od datuma stjecanja	2.430.521	1.864.292
Devizni depoziti po viđenju	660.666	945.396
Gotovina u stranim valutama	443.640	137.770
Posebna prava vučenja u MMF-u	4.355	461
Žiro računi	761	841
Ukupno	3.539.943	2.948.760
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(734)	(761)
UKUPNO	3.539.209	2.947.999

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA

Centralna banka u okviru svog redovitog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim osobama. Imajući u vidu da je Centralna banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovitih operacija Centralne banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim osobama. Sukladno Zakonu o Centralnoj banci, Centralna banka djeluje kao agent države BiH i drugih državnih institucija. Centralna banka prima depozite od države BiH i drugih državnih institucija i djeluje striktno u ime i po nalogu deponenta.

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u sljedećim tablicama:

U tisućama KM	Ministarstvo financija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Ukupno
30. rujna 2021.				
IMOVINA				
Ostala imovina	56	24	72	152
Ukupno	56	24	72	152
OBVEZE				
Depoziti deponentata	965.728	272.843	152.539	1.391.110
Ukupno	965.728	272.843	152.539	1.391.110
PRIHODI				
Prihodi od naknada i provizija	120	92	76	288
UKUPNO	120	92	76	288

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA (NASTAVAK)

U tisućama KM	Ministarstvo financija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Ukupno
31. prosinca 2020.				
IMOVINA				
Ostala imovina	25	1	1	27
Ukupno	25	1	1	27
OBVEZE				
Depoziti deponenata	527.159	214.696	122.622	864.477
Ukupno	527.159	214.696	122.622	864.477
PRIHODI				
Prihodi od naknada i provizija	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

U obavljanju funkcija bankara, depozitara i fiskalnog agenta propisanih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka također vodi odgovarajuće računovodstvene evidencije i izvršava transakcije za državu i državne institucije izvanbilančno. Više informacija o ovim izvanbilančnim evidencijama prikazano je u bilješkama 31 i 32.

Centralna banka smatra da ima izravan odnos povezan osobe sa članovima ključnog rukovodstva, bliskim članovima obitelji članova ključnog rukovodstva i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem članova ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih obitelji.

Naknade članovima ključnog rukovodstva

Ukupne naknade članovima ključnog rukovodstva u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. godine iznose 687 tisuća KM, od čega se 430 tisuća KM odnosi na plaće i ostale naknade, a 257 tisuća KM na poreze i doprinose (u razdoblju 1.1. - 30.9.2020. godine ukupan iznos od 667 tisuća KM odnosio se na plaće i ostale naknade u iznosu od 419 tisuća KM, a 248 tisuća KM na poreze i doprinose).

31. IZVANBILANČNE STAVKE

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i inozemnih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti imovina niti obveze Centralne banke, oni nisu uključeni u izvješće o finansijskom položaju Centralne banke.

Također, izvanbilančne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Centralna banka djeluje kao agent.

31. IZVANBILANČNE STAVKE (NASTAVAK)

Naredna tablica prikazuje analitiku ovih izvanbilančnih stavki:

U tisućama KM	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Depoziti USAID-a	2.495	2.497
Depoziti nerezidenata	2.495	2.497
Depoziti Vijeća ministara BiH:	14.226	8.556
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovi sukcesije</i>	43	41
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na servisiranje inozemnog duga BiH</i>	12.298	6.738
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na proračun institucija BiH</i>	1.623	1.528
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara BiH</i>	262	250
Depoziti ostalih rezidenata:	8.954	13.459
<i>Depoziti - mirovine iz Njemačke</i>	201	-
<i>Depozitni računi banaka</i>	8.753	13.459
Depoziti rezidenata	23.180	22.015
Račun za gotovinu - Agencija za osiguranje depozita BiH	42.233	73.684
Ukupno - državne institucije	42.233	73.684
UKUPNO	67.908	98.196

Ministarstvo financija i trezora BiH je institucija koja djeluje u ime Vijeća ministara BiH i države u upravljanju i koordiniranju depozitima. Na dan 30. rujna 2021. godine ova sredstva ukupno iznose 16.721 tisuću KM (31. prosinca 2020: 11.053 tisuće KM).

32. ČLANSTVO BOSNE I HERCEGOVINE U MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU

Sukladno sporazumima između BiH i MMF-a Centralna banka je određena za fiskalnog agenta i depozitara za članstvo BiH u MMF-u. Uloga Centralne banke kao fiskalnog agenta je specifična zbog aranžmana valutnog odbora. Centralna banka djeluje u ime BiH u njezinim odnosima sa MMF-om, ali nema nikakvu odgovornost za sredstva i obveze vezane uz članstvo.

Centralna banka drži račun posebnih prava vučenja u MMF-u, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 u izvješću o finansijskom položaju. Centralna banka također osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira BiH izdanih za pokriće članstva u MMF-u i za reotkup obveza, a koji su evidentirani u izvanbilančnoj evidenciji.

32. ČLANSTVO BOSNE I HERCEGOVINE U MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU (NASTAVAK)

Centralna banka primjenjuje neto metod u prikazivanju finansijske pozicije BiH u MMF-u, što je prikazano u nastavku:

U tisućama KM

	30. rujna 2021.	31. prosinca 2020.
Kvota	628.632	614.046
Posebna prava vučenja u MMF-u	4.355	879
UKUPNO IMOVINA	632.987	614.925
MMF-ov račun br. 1	1.572	1.535
MMF-ov račun br. 2	53	52
Vrijednosni papiri	1.531.062	1.520.009
Alokacija SDR	983.881	372.517
Obračunana kamata na alokaciju SDR	64	65
Računi plativih troškova	1.601	1.670
UKUPNO OBVEZE	2.518.233	1.895.848
NETO POZICIJA BiH U MMF-u	1.885.246	1.280.923

Račun vrijednosnih papira, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 predmetom su valutnog usklađivanja uvijek kada se valuta koristi u finansijskim transakcijama između MMF-a i BiH. Najmanje jednom godišnje, na kraju MMF-ove finansijske godine (30. travnja), sva držanja valuta u MMF-u se ponovo vrednuju po važećem tečaju SDR-a. Ova vrijednosna prilagođavanja se uključuju u odgovarajuća stanja računa.

Neto pozicija BiH u MMF-u je povećana uslijed doznačene alokacije SDR-a u iznosu od 602.540 tisuća KM. Alokacija SDR-a nije klasični kreditni aranžman Bosne i Hercegovine sa MMF-om.

33. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Europska komisija je 7. listopada 2021. godine doznala sredstva za Bosnu i Hercegovinu u iznosu od 243.112 tisuća KM (124.301 tisuća EUR) prema Sporazumu o kreditnoj liniji između Europske unije i Bosne i Hercegovine. Riječ je o prvoj tranši sredstava makrofinancijske pomoći na osnovi Sporazuma o kreditnoj liniji između Europske unije i Bosne i Hercegovine. Centralna banka je 8. listopada 2021. godine izvršila transfer doznačenih sredstava na područne Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Distrikta Brčko prema procentima utvrđenim u Memorandumu o razumijevanju između Europske unije i Bosne i Hercegovine. Do dana odobravanja ovih sažetih finansijskih izvješća sredstva nisu povučena.

Centralna banka je 6. listopada 2021. godine zaprimila rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje urbanističke suglasnosti za kupljeno zemljište za potrebe izgradnje nove poslovne zgrade Centralne banke za Glavnu jedinicu Sarajevo. Centralna banka je trenutno u postupku pregovaranja o iznalaženju mogućnosti zamjene građevinskih parcela sa prodavcem zemljišta, uz punu zaštitu svojih interesa i zakonski stečenog prava nad kupljenom parcelom.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nije imenovalo novi saziv Upravnog vijeća do datuma odobravanja ovih sažetih finansijskih izvješća.

Izuzev navedenih događaja, u razdoblju između 30. rujna 2021. godine i datuma odobrenja ovih sažetih finansijskih izvješća, nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.